

Sygn. akt V KK 503/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Jerzy Grubba

Protokolant Agnieszka Murzynowska

w sprawie **T. J.**

skazanego z art. 209 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 kpk

w dniu 24 lutego 2021 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 20 marca 2019 r., sygn. akt III K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania**

UZASADNIENIE

T. J. został oskarżony o to, że w okresie od kwietnia 2013 r. do listopada 2018 r. z wyłączeniem okresów od 10 kwietnia 2014 r. do 14 września 2014 r. oraz od 28 lutego 2016 r. do 25 sierpnia 2017 r. w P., nie płacąc renty alimentacyjnej w wysokości 1.000 zł miesięcznie na rzecz syna S. S., ustalonej na mocy ugody zawartej przez Sądem Rejonowym w P. z dnia 24 marca 2010 r. w sprawie IV RC

(...), uchylał się od wykonywania ciążącego na nim z mocy ustawy obowiązku opieki nad synem, wskutek czego powstała zaległość przekraczająca równowartość trzech świadczeń okresowych, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności będąc uprzednio skazanym za umyślne przestępstwo podobne wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 14 maja 2016 r., sygn. akt III K (...), tj. o czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Akt oskarżenia wniesiony w tej sprawie zawierał wniosek o wydanie wyroku skazującego na posiedzeniu i orzeczenie uzgodnionej z oskarżonym kary roku ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym, zobowiązanie do wykonywania ciążącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie S. S. oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem nakazowym z dnia 20 marca 2019 r., sygn. akt III K (...), uznał T. J. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 209 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Ponadto, Sąd zobowiązał oskarżonego do wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz S. S., orzekł o kosztach postępowania i opłacie. Wyrok powyższy nie został zaskarżony przez żadną ze stron procesowych i uprawomocnił się z dniem 28 marca 2019 r.

Obecnie, Prokurator Generalny zaskarżył to orzeczenie na korzyść oskarżonego zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie przepisów art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegające na niezasadnym uwzględnieniu wniosku prokuratora i skazaniu T. J. za zarzucany mu czyn z art. 209 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. bez przeprowadzenia rozprawy, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia przepisu art. 64 § 1 k.k. przez jego zastosowanie mimo braku ustawowych przesłanek do przyjęcia, że oskarżony popełnił zarzucany mu czyn w warunkach powrotu do przestępstwa.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w P. w celu ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego na korzyść oskarżonego T. J. od prawomocnego wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w P.

z dnia 20 marca 2019 r., okazała się oczywiście zasadna, co przemawiało za rozpoznaniem jej na posiedzeniu przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k.

Trafny okazał się zarówno zarzut podniesiony w kasacji, jak i wyrażony w niej pogląd, że zakwestionowany wyrok zapadł z rażącą obrazą przepisów prawa karnego procesowego, wskazaną przez skarżącego, co uzasadniało uwzględnienie wniosku o uchylenie orzeczenia na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k. Jednym z istotnych warunków stanowiącym przesłankę orzekania w postępowaniu prowadzonym w wyniku złożenia wniosku przewidzianego w art. 335 k.p.k. jest ustalenie, że okoliczności czynu zarzucanego w akcie oskarżenia nie budzą wątpliwości. Zakres tego pojęcia obejmuje zarówno ustalenia w zakresie sprawstwa zarzucanego czynu, jak i okoliczności mające wpływ na dokonanie właściwej oceny prawnej tego czynu. Obowiązek kontroli przesłanek uzasadniających orzekanie w tym trybie spoczywa na sędzi, a powzięcie jakichkolwiek wątpliwości obliuguje do rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych (art. 343 § 7 k.p.k.).

W realiach tej sprawy, Sąd Rejonowy w P. wyrokując w dniu 20 marca 2019 r. nie dostrzegł, że wniosek prokuratora jest wadliwy i jego uwzględnienie prowadzi do wydania orzeczenia dotkniętego obrazą prawa materialnego. O ile bowiem okoliczności samego zachowania oskarżonego zostały w pełni wykazane dowodami zgromadzonymi przez oskarżyciela, o tyle przypisanie T. J. działania w warunkach recydywy przewidzianych w art. 64 § 1 k.k. – nie znalazło należytego potwierdzenia. Przypisanie sprawcy czynu popełnionego w warunkach powrotu do przestępstwa określonych w powołanym przepisie jest uzależnione od wykazania, że zarzucane mu zachowanie miało miejsce w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności wymierzonej za umyślne przestępstwo podobne do popełnionego obecnie.

W niniejszej sprawie, dla stwierdzenia podstawy do przypisania T. J. działania w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k. niezbędne było zatem

ustalenie, że był już uprzednio skazany na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, a także – iż obecne przestępstwo zostało popełnione w okresie 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy tej kary.

Sąd Rejonowy w P. orzekając zaskarżonym obecnie wyrokiem z dnia 20 marca 2019 r., sygn. akt III K (...), za podstawę przyjęcia w opisie czynu i kwalifikacji prawnej działania w warunkach recydywy z art. 64 § 1 k.k. potraktował wyrok tego Sądu z dnia 14 maja 2013 r., sygn. akt III K (...), którym skazano T. J. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat. Jednak załączony do akt odpis wyroku zawiera jedynie adnotację na temat braku danych o odbyciu kary, a z danych dotyczących postępowania wykonawczego wynika, że w w/w sprawie T. J. odbywał karę jedynie w okresie od 22 sierpnia 2014 r. do 15 września 2014 r. (k. – 103-104). Sąd wyrokujący w niniejszej sprawie nie zgromadził żadnych danych dotyczących wymaganego okresu wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej w wyroku, który przyjął za podstawę przypisania działania w warunkach powrotu do przestępstwa.

Tym samym, nie zostały spełnione kryteria recydywy określone w art. 64 § 1 k.k. – nie zostało bowiem wykazane, że oskarżony odbył poprzednio co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne. Zatem, przyjęcie, że czyn obecnie przypisany osk. T. J. został popełniony w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k. stanowiło rażącą obrazę prawa materialnego i w istotny sposób pogarszało sytuację prawną oskarżonego. Wyrażało się to zarówno w bardziej rygorystycznych dyrektywach wymiaru kary, jak i zasadach jej wykonywania, a także wymaganiach przy ubieganiu się o warunkowe przedterminowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

Z uwagi na to, że materiały postępowania przygotowawczego dołączone do aktu oskarżenia nie zawierały odpowiedniego potwierdzenia działania osk. T. J. w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k., Sąd Rejonowy powinien uznać, że nie zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 335 § 2 k.p.k. Zatem, wydanie wyroku skazującego bez rozprawy nastąpiło z rażącym naruszeniem również przepisów procesowych, tj. art. 434 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., bowiem okoliczności determinujące istotną część kwalifikacji

zarzuczonego przestępstwa nie zostały należycie wyjaśnione i – w chwili orzekania – budziły wątpliwości. Ten stan obligował do skierowania sprawy na rozprawę w celu jej rozpoznania na zasadach ogólnych.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy w P. rozważy, czy w istniejących warunkach możliwe jest uwzględnienie wniosku prokuratora i zastosowanie zaproponowanego w nim trybu postępowania. W wypadku uznania, że brak do tego podstaw – Sąd powinien rozpoznać sprawę na zasadach ogólnych, mając na uwadze konieczność poddania analizie okoliczności, które są istotne z punktu widzenia możliwości przypisania oskarżonemu działania w warunkach opisanych w art. 64 § 1 k.k. Końcowe rozstrzygnięcie zapadnie stosownie do ustaleń wynikających ze zgromadzonych dokumentów.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.